

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 181
NOVEMBRE 2025

Dilexi te ha de llegir-se més que com a prolongació de *Dilexit nos* (2024), com a fonamentació de les encíclics *Laudato si'* (2015) i *Fratelli tutti* (2020)

Peio Sánchez

En molts ambients de treball cada vegada es parla més del perill de burnout, treballadors que es cremen per culpa de la hiperactivitat, exigència de productivitat i la urgència constant. Els mossens també ens podem veure afectats per això.

Jan Martínez

La missió parroquial vol dir que una parròquia no pot viure centrada en ella mateixa i feliç perquè té una comunitat més o menys viva que participa dels sagraments, sinó que ha de sentir el dolor per la quantitat de gent que no s'hi apropa.

Joan Soler

Índex

- 3** **Pòrtic**
+ Daniel Palau Valero

- 6** **Homilia en la celebració del 25è aniversari de la instauració del catecumenat**
+ Francesc Conesa Ferrer

- 9** **La pastoral de la catedral de Lleida**
Paco Ribas Fraguero

- 11** **Dilexi te. L'opció pels pobres en l'hora del punt de fallida**
Peio Sánchez

- 14** **Redescobrint la fe a través de la Paraula: records d'una catequesi bíblico-simbòlica**
Eduard Rey, OFMcap

- 16** **Mossèn, sí que tens temps!**
Jan Martínez

- 18** **La conversió pastoral de les parròquies**
Joan Soler Ribas

- 20** **La vida oculta**
Xavier Navarro Llestà

Pòrtic

Forjant llaços d'amistat. Nova etapa

+ Daniel Palau i Valero

Bisbe de Lleida

Per trobar el primer número de la revista digital per a preveres *El Bon Pastor*, ens hem de remuntar als correus electrònics del gener del 2010. Apareixia com una invitació adreçada a tots els preveres de les diòcesis amb seu a Catalunya per fer visible i concreta una manera senzilla, però eficient, d'engrandir encara més el sentit de germanor dels nostres presbiteris locals, així com de seguir enfortint i cuidant el do de l'ordenació presbiteral rebuda. Aquesta humil publicació avui arriba, després de 15 anys d'existència, amb un enviament digital mensual ininterromput, al seu número 181. Han estat molts articles, col·laboracions, reflexions i aportacions ben diverses, que no han fet altra cosa que ser una bona ajuda pels qui han rebut el do de l'Esperit, per tal de servir la comunitat des del presbiterat. Parlar d'una revista digital de preveres per a preveres, avui pot semblar una cosa habitual, però anys enrere calia tenir molt de coratge i confiança per somiar un projecte de tal envergadura.

La situació vital de molts cristians, propera a la il·lusió però també a l'esgotament, així com de l'Església en la nostra envellida Europa, ben fonamentada històricament però inconstant pastoralment, ens ve a parlar d'una situació complexa, molt complexa. Molts cops oscil·lem entre el desànim i l'entusiasme, i ben cert és que les lectures poden ser molt diverses. Amb tot, encara que ens hem d'aclarir i unificar criteris, no podem reduir les nostres lectures a les dades que provenen únicament de les estadístiques. No. No és qüestió de números. La vida del Regne de Déu no queda reduïda exclusivament a paràmetres quantitatius. La presència del misteri de Déu en les nostres vides es percep des d'altres perspectives, com per exemple el grau de fidelitat, de compromís o de vida donada en el servei i l'amor. Per això, aquesta revista digital ha tingut la durada que ha tingut, perquè ha sabut moure's en el terreny d'una reflexió serena i realista, més enllà dels resultats provinents de l'eficiència. El fet de girar la vista enrere per adonar-se de la trajectòria viscuda ens ha d'ajudar a dir, sense embuts, GRÀCIES.

L'agraïment no és ara un fet formal, sinó una expressió molt sincera per tantes aportacions al llarg d'aquests anys, i per un equip de redacció que ha lluitat, ha gaudit i ha suat perquè aquesta publicació arribés fidelment cada mes a les nostres bústies electròniques. A tots ells, moltes gràcies. La llista dels col·laboradors supera amb escreix els més de 140 preveres, diocesans i religiosos, que han fet la seva aportació.

La llista del consell de redacció és ben coneguda: Armand Puig i Tàrrach, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Agustí Borrell, Joan Planellas i, finalment Daniel Palau. Aquest darrer és el qui ara escriu aquest pòrtic per fer l'enllaç entre la primera època, i aquesta segona que comença amb aquest número. Enllacem i engeguem un nou moment i un nou consell de redacció per tal que aquest espai de comunicació es mantingui viu i persisteixi en el temps, com un element que ajudi a viure amb intensitat el ministeri presbiteral. També donem un sentit i profund agraïment als qui ara prosseguiran el camí com a grup de treball, Carles Cahuana, Eduard Rey, Xavier Navarro i Joan Soler, recolzats tècnicament per l'Elisenda Almirall, en la maquetació i l'enviament telemàtic.

No podem deixar mai de costat la reflexió i l'aprofundiment de la figura del prevere. Em sembla que cal reconèixer, ara també, la grandíssima quantitat de factors i circumstàncies que envolten la vida d'una prevere, i de quina manera ocasionen un creixement en la fe, en l'espiritualitat, en la gestió pastoral, l'acompanyament de persones, en l'estudi i en la seva dimensió sacramental, litúrgica i pública. Ha estat d'una gran bellesa l'esforç de tots els preveres, absolutament de tots, que han fet la seva reflexió i s'han animat a escriure-la. Quin gran bé que ens fem els uns als altres quan compartim. Prosseguim amb aquesta empresa digital, en uns temps molt marcats per l'esmicolament. Tot és molt trencadís. El nostre món, les nostres accions, les nostres vides... pateixen trencaments. És en aquest context tant partit que la figura del prevere ressorgeix, això sí, amb moltes ferides, com un testimoni de comunió. La revista *El Bon Pastor*, vol afavorir el creixement i la vivència de la comunió. El prevere remet, doncs, a la vida d'Aquell que sense trencar-se interiorment, s'ha deixat trencar exteriorment, per mostrar l'Amor, que és el veritable factor que uneix, lliga i relliga la nostra vida amb Déu i amb els germans.

La vida del prevere, així també la nostra revista, està cridada a ser sempre **signe de comunió**, donant la vida en tot moment, cercant el bé de tothom, i més en concret d'aquells que es troben més allunyats, més marginats, més perifèrics, tal com Jesús el bon pastor, va viure i va proposar. Per això, amb tanta finor el papa Francesc va assenyalar les quatre proximitats que havia de viure el prevere, a saber, amb Déu, amb el seu bisbe, amb els seus germans preveres i amb els seus germans laics. Un exercici, aquest de la proximitat, que s'ha de cuidar, s'ha d'enfortir i s'ha de proposar sempre. Gràcies a aquesta proximitat el prevere esdevé capaç de ser pedagog de la fe. Parlem d'algú que sap indicar el camí per trobar Déu, i per tant, es tracta d'algú que obre les portes de l'Església, com obre les portes del seu cor per indicar la bellesa del que significa «confiar». El prevere és algú cridat a comunicar «confiança», la que Déu té vers nosaltres, i la que cada creient ha de cultivar per a fer el camí de la vida. Esperem que la nostra revista també ho assoleixi.

El prevere intenta, d'una manera directa i també indirecta, **fomentar l'encontre personal amb Crist**. Aquesta revista se'n vol fer ressò. Esdevenim cristians, tal com confirmava el papa

Benet XVI en el seu text *Deus caritas est*, per un encontre amb Jesucrist, el bon samarità, que ve a rescatar-nos dels marges dels camins de la nostra història. El repte per a reconèixer aquest encontre en les nostres vides és gran. Molts mestres d'espiritualitat han esbossat camins per tal de poder identificar i viure prolongadament aquest encontre. De tots els camins la pregària és el moment per excel·lència, i de totes les pregàries l'Eucaristia, per descomptat és la més reveladora del misteri de l'Amor. El prevere celebra l'Eucaristia en nom del seu bisbe ordinari, i així apropa el misteri de l'Amor de Déu als homes i dones d'avui. La pregària ens sosté i ens impulsa a seguir essent deixebles de Crist, però també missioners seus. Tant de bo la nostra revista esdevingui la baula encertada per a que els preveres avui continuïn essent deixebles i missioners.

El prevere és el qui, com tots els profetes, no abaixa el clam d'una humanitat que **anhela la pau**. Amb totes les seves forces, el prevere, home del diàleg i de la reconciliació, esdevé instrument humil i guardià de la pau. En un món marcat per tota mena de violències, el missatge de l'evangelí ens convida a viure arrelats fermament en el Crist, príncep de Pau. Ell mateix és qui adreça la nostra vida vers la Pau, amb les seves primeres paraules com a ressuscitat, «La pau sigui amb vosaltres». La Pau és fruit del misteri de l'Amor, que en Jesús té una concreció màxima en el misteri de la creu, moment de màxima violència. Jesús no respon a la violència amb més violència, sinó amb una expressió de reconciliació, perdó, diàleg i pau. Vet aquí el programa pastoral del prevere d'avui, esdevenir testimoni fidel d'una pau que no és un miratge sinó un servei abnegat en favor del bé. La revista no pot entendre's sinó és des de la categoria del servei. La revista vol ser servidora favorable vers la Pau.

El prevere és **l'home de l'esperança**, és a dir, l'home del Crist. El passat mes de juny a Roma es va celebrar el jubileu dels preveres. En aquella ocasió el papa Lleó XIV, en l'homilia de l'Eucaristia del 27 de juny, durant la qual va tenir lloc l'ordenació presbiteral d'uns diaques, va fer esment del sagrat cor de Jesús recordant de quina manera el prevere està cridat a viure el seu ministeri com expressió de la santificació i la reconciliació, en bé de tota l'Església. El papa afirmava que és sabut que «el nostre món proposa moltes vegades models d'èxit i de prestigi discutibles i inconsistents», i seguia amb veu decidida, «no us deixeu enganyar per ells –per les propostes del món–. Mirin més aviat, el sòlid exemple i els fruits de l'apostolat, moltes vegades amagat i humil, de qui en la vida ha servit el Senyor i els germans amb fe i dedicació, i mantinguin la seva memòria amb la seva fidelitat». Per a nosaltres la proposta d'aquesta revista no té res a veure amb una mena d'esperança reduïda a resistència tenaç contra el desànim i el cansament, sinó que va més enllà. Aquesta revista vol forjar, a partir de l'amistat i la reflexió, camins compartits, realistes i eclesials. Quan avui parlem d'una camí conjunt, ens remetem directament a la sinodalitat. La revista *El Bon Pastor*, anhela fer la seva petita contribució a una veritable sinodalitat, aquella que ens convida a una conversió sincera i constant per adherir-nos més a Jesucrist. Desitgem que la sinodalitat esdevingui el tret cultural del nostre present. Esperem que de nou, aquesta publicació digital ens ajudi, en el transcurs d'aquesta segona etapa.

Un Bisbe ens parla

Homilia en la celebració del 25è aniversari de la instauració del catecumenat

(He 10, 22-25; Jn 3,1-6)

+ Francesc Conesa i Ferrer

Bisbe de Solsona i president del SIC

Fa 25 anys, els bisbes amb seu a Catalunya van prendre la decisió d'instaurar a totes les diòcesis el catecumenat d'adults. Amb aquesta disposició, seguien el Concili Vaticà II, que havia demanat «restaurar el catecumenat d'adults en les diverses etapes» (*Sacrosanctum Concilium*, 64). Val la pena recordar amb gratitud que l'obertura del Concili va tenir lloc justament un dia com avui, l'11 d'octubre del 1962. En el discurs inicial, Sant Joan XXIII, la memòria del qual celebra avui l'Església, convidava a mirar endavant i «prosseguir el camí que des de fa vint segles recorre l'Església».

El catecumenat, que va tenir una gran importància per a l'Església primitiva, va anar perdent rellevància quan, a partir del segle IV, es va generalitzar el baptisme d'infants i van anar disminuint els adults que demanaven ser batejats. El Concili va considerar oportú recuperar aquella antiga pràctica, que tenia com a finalitat introduir «a la vida de fe, de la litúrgia i de la caritat del Poble de Déu» (*Ad gentes*, 14). Els bisbes de Catalunya, constatant el progressiu refredament cristià d'Occident i, en particular, de casa nostra, i seguint l'estela oberta pel Vaticà II, van instituir l'any 2000 el catecumenat en un document conjunt, el «Directori de pastoral sacramental», amb l'objectiu de sortir a l'encontre i proposar la vida nova en Crist als homes i dones d'avui. Des de llavors són moltes les persones que s'han iniciat a la fe en Jesucrist. Aquest dia ens unim a la seva acció de gràcies pel do extraordinari d'haver estat incorporats a Crist i poder viure com a cristians. Donem, també, gràcies a Déu per totes les persones que els van ajudar en el procés: els que els van introduir a la fe, els que van ser els seus catequistes, els seus sacerdots, els seus bisbes. El nostre cor s'omple de joia i gratitud en descobrir que, en rebre els tres sacraments de la iniciació, es va obrir per a ells una vida nova.

En l'evangeli que hem escoltat, Jesús intenta explicar al fariseu Nicodem que no n'hi ha prou amb el naixement físic per ser viu, perquè cada ésser humà ha de néixer de nou i per això cal rebre l'aigua i l'Esperit de Déu. D'aquesta manera, Jesús al·ludeix al baptisme i explica què implica per a la persona: en rebre l'aigua baptismal vam ser engendrats de nou per viure com a fills de Déu. És quelcom extraordinari i meravellós: poder viure units a Crist, seguint el seu camí, com a fills del Pare, plens de l'Esperit de Déu! És el privilegi i el do que vam rebre quan

vam ser rentats en «l'aigua que purifica» del baptisme, que configura completament les nostres vides.

Cadascú de nosaltres hauria de guardar a la seva memòria, amb gratitud, el dia que va rebre el baptisme. En el document final del Sínode es diu: «No hi ha res més alt que aquesta dignitat, donada per igual a cada persona, que ens fa revestir de Crist i ser empeltats en Ell com a sarments en el cep. En el nom de «cristià», que tenim l'honor de portar, hi ha continguda la gràcia que és la base de la nostra vida i que ens fa caminar junts com a germans i germanes» (DF 21). La gràcia del baptisme va quedar confirmada amb la plenitud del do de l'Esperit Sant, que ens va transformant interiorment perquè siguem semblants a Crist i que, alhora, ens empeny a la missió d'anunciar l'Evangeli. L'Eucaristia, que és el cim de la iniciació cristiana, és l'aliment que nodreix constantment la nostra vida i que ens ajuda a continuar caminant cap al Pare en el seguiment de Crist.

La iniciació cristiana és sobretot un do de Déu que es rep a través de l'Església. El sagrament del baptisme ens va incorporar al poble de Déu, que és l'Església. Per això, hem d'estimar amb passió l'Església, que ens ha conduït fins al Crist i que ens ajuda a viure en el seu seguiment. I també hem de sentir el goig de viure la fe al costat d'altres creients, de pronunciar el Credo units a tota la comunitat, de celebrar la fe i d'anunciar junts les gestes d'aquell que ens ha cridat de les tenebres a la seva llum admirable (cf. 1 Pe 2, 9).

La carta als Hebreus convidava a perseverar en aquests dons que hem rebut en el baptisme, apropant-nos a Crist amb el cor ple de fe, mantenint-nos fermes en l'esperança i estimulants-nos els uns als altres a viure en l'amor. La vida del cristià està marcada per aquestes tres virtuts, que ens dirigeixen cap a Déu. De manera particular, ens convidava a mantenir «indefectible l'esperança que professem» perquè Déu «compleix fidelment les seves promeses». L'esperança i la confiança en el Déu fidel ha de marcar tota la nostra vida, com ens està recordant el Jubileu que venim celebrant.

La celebració d'avui ens anima a continuar amb el procés d'iniciar a la vida cristiana, ajudant les persones a relacionar-se amb el Senyor Jesús i viure la vida nova que ell ens porta. Per això caldrà, en primer lloc, que alguns membres del poble de Déu sentin la crida a iniciar els altres en la fe com a catequistes. Necessitem catequistes de cos sencer, que –com ens va dir el Papa al Jubileu– pronuncïin la paraula amb la seva pròpia vida i posin al cor dels homes la paraula de vida, perquè produeixi fruits de vida bona (cf. Missa, 28-9-2025). També caldrà –advertia el Papa Lleó fa pocs dies– «experimentar amb noves eines i llenguatges, implicant les famílies en el procés i tractant de superar un enfocament escolàstic de la catequesi» (Assemblea de Roma, 19-9-2025). No hem de tenir por ni ens hem de cansar de renovar els llenguatges i els mètodes de la catequesi, per tal d'arribar al cor dels nostres contemporanis i transmetre'ls la paraula de vida.

Estan creixent les peticions d'adults i infants no batejats i en edat catequètica que demanen ser iniciats a la fe. Avui l'Església que és a Catalunya es compromet de nou a impulsar el catecumenat d'adults, tenint cura dels processos d'iniciació cristiana, fins a la plena incorporació a la comunitat. Comptem amb tots vosaltres, amb la vostra pregària i la vostra col·laboració.

Presentats en el llevat

La pastoral a la catedral de Lleida

Paco Ribas Fraguero

Prevere del Bisbat de Lleida i degà de la catedral de Lleida

Habitualment es parla de la catedral de Lleida en el context de la història i de l'art, però quan em van demanar que escrivís sobre la pastoral, el primer que vaig percebre és que se sent el silenci. No un silenci buit, sinó ple de memòria, de passes, d'oracions que han quedat impreses a la pedra. Cada dia, en obrir les portes, tinc la sensació d'entrar en una història més gran que jo. Perquè aquí la pastoral va més enllà d'allò que s'organitza: s'esdevé.

La catedral és el lloc on es creuen constantment les vides de tantes persones. Hi entren els turistes amb la seva curiositat, els fidels habituals amb la seva fe senzilla, els pobres (també els d'esperit) que busquen ajuda, els que es confessen, els que només necessiten seure una estona davant del Sagrari. En cadascun d'ells es deixa veure el rostre de Crist, i aquest és el moment on realment comença la pastoral: mirar, escoltar, no passar de llarg.

No hi ha pastoral viva sense acollida. La catedral no és només l'edifici, és la casa que respira al ritme de les persones. Les Eucaristies, les confessions, les trobades amb els grups, les visites inesperades... tot plegat forma part d'una mateixa missió: fer sentir que Déu segueix aquí i que la seva misericòrdia té un lloc visible enmig de la ciutat.

Molt sovint la pastoral consisteix simplement en ser-hi. La pastoral és acompanyar qui prega sol a l'últim banc, sovint amb el dubte i la por de no interrompre la seva oració; és beneir qui ha de passar pel quiròfan, és escoltar sense pressa aquell que ha perdut la fe però no l'esperança. Són gestos petits, gairebé invisibles, però aquí és on es construeix l'Església com a família.

Servir la Diòcesi a la catedral ens permet no oblidar que la pastoral no depèn tant de grans projectes com dels cors disponibles. És cert, i crec que tots ho sabem, que la bellesa del temple ajuda (la llum, la música, la litúrgia cuidada), però allò que realment toca l'ànima és la proximitat. Quan una persona se sent acollida i escoltada, comença la conversió.

Tenint en compte aquestes situacions tan gratificants, sabem que també hi ha moments de cansament, rutina, sensació d'esterilitat; sempre, però, amb la certesa que fins i tot aquí es fa present el Senyor. En el silenci dels bancs buits, en les espelmes que s'apaguen al final del dia, en els noms que un recorda en tancar les portes. La pastoral a la catedral és un servei humil: mantenir encesa la llàntia, encara que sembli que ningú la vegi, però tots saben on és.

Al final, tot es resumeix en una certesa: la catedral no pertany als qui la servim, sinó a Aquell que l'habita. Nosaltres només som testimonis privilegiats perquè custodiem un misteri que ens supera. Cada dia, en celebrar l'Eucaristia, podem sentir que el Senyor torna a començar amb nosaltres i ens recorda que la seva gràcia sempre precedeix el nostre esforç. Això és, és la meva opinió, la pastoral a la catedral de Lleida: deixar que Déu faci la seva obra a través de les nostres mans tosques, i descobrir, una vegada més, que la seva presència es manifesta en la normalitat del dia, en allò fràgil i en allò senzill.

I enmig de tota l'activitat, sentim com l'Esperit segueix guiant la nostra manera d'actuar. Molt en sintonia amb el nostre bisbe, Mns. Daniel Palau Valero, el lema del qual: «Accipite Spiritum Sanctum» ens deixa entreveure que la pastoral a Lleida es revela com una obra coral on cada gest, per petit que sigui, participa del misteri de la Pentecosta. No hi ha pastoral sense Esperit, ni Esperit sense humanitat.

Al final, és adonar-nos que la catedral no pertany a aquells que la servim, sinó a Aquell que l'habita, perquè la pedra que sembla freda només s'escalfa si algú hi viu. I això, potser, és la lliçó més bonica: que, en l'aparent rutina, en la litúrgia del quotidià, Déu segueix respirant entre el seu poble. I cada matí, quan s'obren les portes i el silenci ho envolta, la història torna a començar.

Rentar els peus

Dilexi te. L'opció pels pobres en l'hora del punt de fallida

Peio Sánchez

*Prevere de l'arquebisbat de Barcelona
Rector de la parròquia de Santa Anna*

Estem davant el primer missatge pontifici sistemàtic del papa Lleó XIV en forma d'Exhortació Apostòlica. El mateix text aclareix el seu origen en el papa Francesc: «Havent rebut com a herència aquest projecte, m'alegra fer-lo meu —afegint algunes reflexions— i proposar-lo al començament del meu pontificat, compartint el desig del meu estimat predecessor que tots els cristians puguin percebre la forta connexió que existeix entre l'amor de Crist i la seva crida a acostar-nos als pobres» (n. 3).

El context, per tant, és el començament del servei com a bisbe de Roma del papa Lleó XIV. Certament no és un text programàtic, com ho va ser *Evangelii gaudium*. Però sí que marca una prioritat clara des de la qual es desenvoluparà la seva missió de pastor universal. Ha de ser llegit en continuïtat amb el magisteri de Francesc, però certament en una hora de la història que *Laudato si'* descriu: «semblen advertir-se símptomes d'un punt de fallida, a causa de la gran velocitat dels canvis i de la degradació» (n. 61). En un moment històric en el qual, més que un canvi de paradigma, assistim a una sèrie de crisis solapades d'enorme gravetat com la crisi ecològica, l'abisme de desigualtat, l'amenaça d'extensió de les guerres, el desenvolupament tecnològic sense control ètic encapçalat per la IA que provoca el qüestionament sobre la condició humana, el tancament en nacionalismes i ideologies excloents i l'absència d'una mínima governança mundial o almenys multilateral. En aquest context d'emergència, l'Església està cridada a ser «en Crist com un sagrament, és a dir signe i instrument de la unió íntima amb Déu i de la unitat de tot el gènere humà» (LG 1). Des d'aquesta missió cap a la humanitat i el Regne el papa Lleó XIV emfatitza que «la qüestió dels pobres condueix a l'essencial de la nostra fe» (n. 110).

Dilexi te és més una proposta teològica i espiritual que de doctrina social, ja que no aborda els problemes concrets, sinó que fonamenta l'amor cap als pobres com a qüestió cristològica i tecnològica. Al meu entendre, ha de llegir-se més que com a prolongació de *Dilexit nos* (2024), com a fonamentació de les encíclics *Laudato si'* (2015) i *Fratelli tutti* (2020). L'escriptura és clara, el desenvolupament és sistemàtic i quan presenta un text curt és significativament directe. L'esquema comença a partir de l'horitzó teològic de l'opció pels pobres (cap. 1), prossegueix amb la fonamentació bíblica donant prioritat al Nou Testament

i la cristologia (cap. 2), desplega, després, la història de l'església pobra i per als pobres (cap. 3), proposa alguns accents d'aquesta opció a l'església contemporània (cap. 4) i algunes conseqüències per al moment actual (cap. 5). Aquest caràcter ordenat converteix aquest text en una lectura formativa senzilla formalment, lúcida teològicament i esclaridora per a la situació present.

Com a presentació oferiré, segons la meua opinió, cinc aportacions importants. La primera és sobre la fonamentació teològica de l'opció pels pobres, qüestió que ja havia estat abordada pels seus antecessors. Lleó XIV destaca que la preferència pels pobres no neix a l'Església d'una categoria sociològica (n. 110) benvolent (n. 5) o filantròpica (n. 49) sinó que té com a horitzó la Revelació (n. 5) i que implica tocar la carn sofrent de Crist (n. 49). Situat en la tradició que els pobres són sagrament de Crist, «la mateixa carn de Crist», es concentra a endinsar-se de debò en aquest misteri de la doctrina de l'encarnació de Déu (n.110). La seva lectura del Crist pobre, humil i sofrent que realitza la seva missió cap als pobres i amb els pobres queda ressaltada en la part bíblica. Així se'ns revela el Déu que opta pels pobres no de manera excloent sinó per a salvar-nos a tots. «Aquesta preferència no indica mai un exclusivisme o una discriminació cap a altres grups, que en Déu serien impossibles» (n. 16).

El segon punt que destaco és el recorregut històric, concretament el moment de l'Església primitiva i dels Pares que accentua la presència de Crist en el pobre; també el de l'Església medieval on els monestirs, els ordes mendicants i de redempció dels captius es presenten com a alternativa evangèlica en pobresa, comunitat i servei enmig d'un món de poder; a l'Església moderna destaquen les obres d'acolliment (hospitals, atenció a ancians, dones vulnerables i orfes) i la missió humanitzadora i evangelitzadora dels processos colonials; i, finalment, a l'Església contemporània insisteix el servei educatiu als joves i dones empobrits i l'atenció a les *noves pobreses*. Així, conclou, «cal dir sense voltes que existeix un vincle inseparable entre la nostra fe i els pobres. Referent a això, tenim abundants testimoniatges al llarg dels gairebé dos mil anys d'història dels deixebles de Jesús» (n. 36).

El tercer punt que cal considerar és el de la centralitat dels pobres com a criteri valoratiu de la reforma de l'Església i del futur de la humanitat. El fet de reflexionar al voltant de les *ideologies mundanes i posicionaments polítics i econòmics* que obliden els pobres, davant «el fet que l'exercici de la caritat quedi menyspreat o ridiculitzat» (n. 15) i davant «l'absència de compromís pel bé comú» (n. 112), són una bona mostra d'allò que cal no oblidar. Des d'aquí es proposa que «el que diu la Paraula revelada és un missatge tan clar, tan directe, tan simple i eloqüent, que cap hermenèutica eclesial té dret a relativitzar-los (...) L'Església si vol ser de Crist, ha de ser Església de les Benaurances, una Església que fa espai als petits i camina pobra amb els pobres» (n. 21).

El quart punt que desitjo destacar és la lectura del Vaticà II des de l'opció pels pobres. Interessa especialment la lectura que fa del procés conciliar i el gir que va suposar el plantejament de l'opció pels pobres, des de l'embranchida del cardenal G. Lercaro, el treball del grup de pares conciliars anomenat «Església dels pobres» i la pròpia determinació del papa Sant Joan XXIII.

I l'últim punt que menciono és el protagonisme dels pobres. L'exhortació insisteix que els pobres no són només objecte d'assistència, sinó subjectes d'evangelització, creació de cultura, promoció social i participació eclesial i política (n. 100). I insisteix en el fet que els últims siguin considerats veritables mestres de l'Evangelí (nn. 63, 79, 108).

El Llibre obert

Redescobrint la fe a través de la Paraula: records d'una catequesi bíblico-simbòlica

Eduard Rey, OFMcap

Prevere caputxi

La recuperació d'uns llibres que havia deixat fa anys m'ha fet reconnectar amb una experiència que vaig viure durant alguns anys en catequesi. Va començar amb el llibre *La catequesi bíblico-simbòlica*, de Miquel Xancó, publicat per la Facultat de Teologia. Encuriós pel que havia llegit, vaig contactar per internet amb el matrimoni Lagarde, Claude i Jacqueline, que havien donat forma a aquest estil de catequesi. Vaig anar a París a conèixer-los, i durant un any vaig gravar sessions de catequesi, les vaig transcriure, enviar i rebre comentaris (aquests comentaris, enquadernats, és el material que ara he recuperat amb més il·lusió). Les reunions amb els catequistes, especialment, eren molt enriquidores.

No és el mètode concret el que vull compartir, sinó les conviccions teològiques i espirituals que hi havia de fons. El matrimoni Lagarde era un equip molt especial, ell teòleg i ella pedagoga. Havien posat a dialogar la interpretació tipològica de l'Escriptura dels Pares de l'Església amb les necessitats de les diferents edats de la infantesa i l'adolescència. El resultat era ric i ple de matisos, però trencava els motlles habituals de la nostra manera «escolar» d'entendre la catequesi. Calia un cert entrenament, per al qual servien les transcripcions comentades.

La gran convicció dels Lagarde era que el comentari compartit de la paraula de Déu donava lloc a una experiència de Déu i, fet de manera sovintejada, a un creixement en la fe. Les trobades sempre acabaven amb pregària. I és cert: posar en contacte els textos de l'Antic i del Nou Testament, relacionant-los a través de les imatges que utilitzen i entrenant-se en la interpretació tipològica i sacramental, obria a poc a poc el cor de les persones. La catequesi dels Lagarde oferia la possibilitat de comentar l'Escriptura d'una manera còmoda per a tothom, però que gradualment transformava la comprensió de la fe i de la pròpia vida. Quan els textos coincidien i s'obrien a la interpretació sacramental i existencial, es produïa un descobriment, s'encenia una mena d'espurna.

En aquest mètode era fonamental no obviar la raresa de la paraula de Déu. No calia respondre totes les preguntes; al contrari, la part més difícil de l'entrenament consistia en aprendre a no respondre-les, a deixar espai al diàleg que sorgia quan els textos s'interrelacionaven entre ells. No era una maièutica socràtica per treure res de dins, sinó la recerca d'una llum que sorgia quan els textos es relacionaven a través de les imatges. Quan això es feia amb adults, associat a la pròpia vida, la reflexió compartida es convertia en pregària i obria horitzons. De fet, gràcies als Lagarde vaig comprendre que sovint els textos de la Bíblia que ens semblen obscurs, impenetrables o escandalosos, ho són perquè estan tocant algun punt obscur, impenetrable o escandalós de la nostra pròpia persona, que Déu vol il·luminar.

La veritat és que ara, mirant-ho amb la perspectiva dels anys i coneixent els recorreguts vitals d'algunes de les persones que van participar en l'experiment, m'adono que aquelles sessions van significar per algunes d'elles un moment important de descobriment de la fe, que després es va consolidar i es va obrir a altres experiències. Personalment, la catequesi bíblico-simbòlica em connectava amb la *lectio divina*, la manera de pregar que em van ensenyar al noviciat. Aquesta catequesi era com una *lectio divina* compartida, recolzada amb apunts metodològics, però centrada en rumiar la paraula de Déu i convertir-la en pregària. Mirat amb la perspectiva dels anys, recuperant tot aquest material que havia donat per perdut, veig que aquesta experiència ha estat per a mi un dels moments més bonics i rics pastoralment, i que ha deixat una empremta que perdura en el temps.

Els plantejaments en la catequesi han canviat, i actualment ha trencat una mica amb els esquemes escolars d'aprenentatge de continguts i s'ha obert més a incorporar experiències de pregària. Potser avui no hauria sentit tant la necessitat de buscar alternatives. Però també he de dir que la catequesi bíblico-simbòlica no la vaig buscar. En certa manera, em va trobar ella a mi. I ara, mirant aquests llibres i el material recuperat, em quedo pensant com podria recuperar com a mínim elements d'aquella experiència en la meva pastoral actual.

El cor abrusat

Mossèn, sí que tens temps!

Jan Martínez

Us vull explicar una cosa que m'ha ajudat i m'ha canviat, i que compartint-ho amb altres companys mossens, he vist que és molt necessari donar-ho a conèixer. És per això que et demano tres minuts del teu temps per llegir l'article. Tant de bo que això et pugui ajudar també a tu!

L'any 2011, la revista Forbes publicava un estudi on s'afirmava que la feina més ben valorada pels mateixos treballadors era la de mossèn! Sí, un 87% dels mossens enquestats deia que els feia molt feliç la seva feina. Quin regal ser mossèn! Hem rebut una crida molt gran, preciosa. Tanmateix, veiem com en les circumstàncies actuals demana molta entrega i, en la major part dels casos moltes hores de treball, quilòmetres i diverses ocupacions. Qui no ha experimentat el «no arribo a tot»?

L'any 2020, la Conferència Episcopal Francesa va fer un estudi a 6500 mossens diocesans a França. Un 90% afirmava trobar-se bé físicament, en forma, amb energia i al mateix temps, un 67% comentava que vivia sobrecarregat. Segurament, a Catalunya tindríem uns resultats semblants. En molts ambients de treball cada vegada es parla més del perill de *burnout*, treballadors que es cremen per culpa de la hiperactivitat, exigència de productivitat i la urgència constant. Els mossens també ens podem veure afectats per això.

Davant d'això, els últims anys ha anat creixent en el si de les nostres diòcesis la necessitat de cuidar-se. Un presbiteri, uns mossens, que tenen cura de si mateixos. Cal aprendre a descansar, a gestionar el temps. Saber-se aturar, descansar. Diuen que si no et pares tu, el teu cos et parerà. Qui no descansa, cansa! Quantes vegades hem escoltat entre els nostres feligresos aquestes frases: és que aneu molt ocupats, és que no teniu temps, és que no vull molestar... Sovint és culpa nostra, ja que és això el que acabem transmetent a la nostra gent.

Recordo que Mn. Jordi Font, a les classes de litúrgia, ens deia que el temps és or! La litúrgia santifica el temps. Déu ha entrat en la història, en el temps i l'ha santificat. Com gaudir i aprofitar al màxim d'aquest tresor, d'aquest do? Us proposo el que s'anomena el model de zones, de Carey Nieuwhof. L'autor explica que podem dividir el nostre horari en tres zones: la

zona verda, groga i vermella. La zona verda serien les hores en què un està més fresc, més productiu, més inspirat i creatiu, amb més capacitat de discerniment i concentració. La zona groga serien les hores en què un ja no està tant fresc i inspirat com a la zona verda, però encara es troba amb bona capacitat de treball. La zona vermella, serien aquelles hores en les quals un ja va més cansat, té poca capacitat de concentració, d'inspiració i baixa energia.

Si mires les hores en què estàs despert, quines serien les teves hores verdes, grogues i vermelles? Hi ha gent que és més matinera i segurament tindrà les hores verdes a primera hora. Hi ha gent que és més com els mussols i quan arriba la nit tenen una capacitat de treball i concentració molt alta. T'animo a fer aquest treball, et serà molt útil! Diuen que tenim entre 3 i 5 hores molt productives durant el dia. Hem d'aprofitar-les! Utilitza les teves hores verdes per la pregària, el discerniment, preparar i pensar les reunions de treball, l'homilia, la xerrada de formació, l'estudi... Les hores grogues poden ser moments per tenir reunions (Càritas, entrevistes personals, economia...) i les hores vermelles per poder fer esport, anar al BonPreu, mirar una pel·lícula, llegir una novel·la, quedar per fer un cafè, treballar a l'hort...

Tant de bo puguis descobrir el teu model de zones i viure aprofitant-lo. És difícil dir quin model de zones tindria Jesús, però sabem que de bon matí, pregava al Pare. Serien les seves hores verdes? Espero que això t'ajudi a millorar en la gestió del temps en el dia a dia. Cansar-nos ens cansarem, com tothom, i tocarà descansar, però el més important és que no ens esgotem i puguem acabar el dia donant gràcies a Déu.

Anunciar la Paraula

La conversió pastoral de les parròquies

Joan Soler i Ribas

*Prevere del bisbat de Girona
Vicari general*

L'estiu de l'any 2020, la Congregació per al Clergat va presentar un document titulat: «La conversió pastoral de la comunitat parroquial al servei de la missió evangelitzadora de l'Església».

És un document interessant i que seria bo rellegir-nos perquè posa de relleu la importància de la conversió pastoral per començar una nova etapa evangelitzadora. No es tracta d'utilitzar frases boniques ni grans lemes per a posar a les parets dels nostres centre parroquials, sinó que ens vol ajudar a fer que les nostres parròquies siguin veritables comunitats que impulsin la trobada amb el Crist.

Per això es cita al Papa Francesc, a EG 49 qui ens diu: «Si alguna cosa ens hauria d'inquietar santament i preocupar la nostra consciència, és el fet que tants de germans nostres visquin sense la força, la llum i el consol de l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de fe que els sostingui, sense un horitzó de sentit i de vida». Aquest és el veritable sentit de la missió.

La missió parroquial vol dir que una parròquia no pot viure centrada en ella mateixa i feliç perquè té una comunitat més o menys viva que participa dels sagraments, sinó que ha de sentir el dolor per la quantitat de gent que no s'hi apropa. Una parròquia autoreferencial és una parròquia amb data de caducitat i no és cristiana. Per això continuava Francesc a EG 49: «Més que la por a equivocar-nos, ens hauria de moure la por a quedar-nos tancats en les estructures que ens donen una falsa seguretat i en les normes que ens fan tornar jutges implacables, mentre a fora hi ha una multitud afamada de Déu».

Aquesta reflexió hauria de plantejar-nos a nosaltres la pregunta per saber què ens fa més por quan programem les nostres activitats pastorals: si és la por a fer canvis, o si és la por a no arribar a tots els qui ja no coneixen al Crist. Si només tenim la primera por, no és res més que la por autoreferencial d'aquells que no paren de repetir: «Sempre s'ha fet així i no es pot canviar». En canvi, la segona por, la por a no arribar a tothom, és la legítima por d'un esperit missioner, d'aquells que s'adonen que ens cal un canvi d'estructura, tot i que no saben encara com realitzar-ho.

És el que intenta respondre el document quan ens diu que hem de vetllar, d'una banda, per a fer més viva la vida de les nostres comunitats, convocades al voltant de la taula de la Paraula de Déu i de l'Eucaristia, però, d'altra banda, també hem de vetllar per a veure com sortim a fora de la comunitat per a proclamar el que hem viscut a dins. Perquè aquest és l'únic sentit veritable de la parròquia.

La parròquia, ens recorda el document, en el seu origen tenia una doble missió. D'una banda fer sentir la pertinença a una mateixa família a tots aquells que s'havien convertit al cristianisme. D'altra banda, apropar l'Evangeli al poble a través de l'anunci de la fe i de la celebració dels sagraments. Així, la parròquia volia dir una casa enmig de les altres cases. El què va passar, però, fou que a mesura que tothom esdevenia cristià, es va convertir en la gran casa de tots, perquè tots eren cristians, i vam perdre el sentit missioner. La missió va quedar restringida a un ministeri d'aquells que marxaven lluny, a d'altres terres. Però ara, això ha canviat.

Ara, la nostra parròquia torna a ésser una casa enmig de moltes cases, i necessitem tornar a explicar als nous veïns, qui som, què creiem i perquè existim. I certament això és apassionant. Avui, se'ns demana recuperar el sentit de parròquia com a veritable comunitat viva de creients, inserta en un territori, és cert, però oberta a una nova realitat que va més enllà de les nostres fronteres antigues. La mobilitat del nostre món, els nous mitjans de comunicació i les xarxes socials han diluït les fronteres i han permès que cada persona busqui aquella comunitat on hi troba més present al Crist.

Finalment, no hem de perdre de vista que, justament, allò important no és l'estructura, sinó les persones, com ens recorda el capítol 6 del document, per evitar de caure en una excessiva i burocràtica organització d'esdeveniments i en un oferiment de serveis, que no respondria a la dinàmica de l'evangelització sinó al criteri d'autoconservació.

I per a fer possible aquesta dinàmica d'evangelització, cada un de nosaltres ha de prendre consciència de la seva responsabilitat, juntament amb tot el Poble de Déu. Som-hi.

Hem vist, hem llegit

Una vida oculta

Xavier Navarro

Prevere del bisbat de Lleida

Terrence Malick va dirigir la pel·lícula «A Hidden Life» (2019), *Una vida oculta*, on es narra la vida del granger austríac Franz Jägerstätter i la seva família. L'autor presenta de manera creïble la figura d'aquest pagès que no va signar el jurament al Tercer Reich a causa de la seva fe en Jesucrist. La història de Franz és la d'un objector de consciència que no pot actuar en contra d'allò que Déu li dicta en el seu cor. Franziska, la seva esposa, fou qui el va iniciar en la fe cristiana i qui accepta, resignada i íntegrament, la decisió del seu marit. Tots dos són exemplars en la seva devoció eucarística, a Maria i als sants. De manera constant i habitual, Franz busca el consol de la presència de Crist en l'eucaristia, així com el contacte amb els capellans quan no té la possibilitat d'obtenir permís per visitar la família.

Malick descriu bellament la vida als Alps austríacs: el treball de la terra, la cura dels animals, l'educació dels fills, les festes tradicionals, la presència i l'acció de l'Església. La proposta visual de Malick ja ens és coneguda per altres treballs anteriors¹. Les imatges de la natura provoquen un encanteri entre els espectadors i la narració. Malick es pren les seves llicències per a afegir un clima de rebuig entre els veïns del poble de st. Radegung i els protagonistes, cosa que no és així. Tot al contrari: els veïns i parents van comprendre molt bé el dilema existencial, ètic i religiós de Franz i Franziska. Una altra cosa cal dir dels pobles veïns o d'altres personatges afiliats al règim.

A les portes de la seva mort, Franz escriu a Franziska: «Estimadíssima esposa i mare, dono les gràcies de tot cor per allò que heu fet per mi en la meua vida, per tot l'amor i els sacrificis, i us demano un cop més perdó per les vegades que us he pogut ofendre o molestar. Igualment demano perdó a la resta de persones que hagi pogut ofendre. De manera especial, demano perdó al senyor rector si amb les meves paraules el vaig ofendre el dia que va venir a visitar-me amb tu. Així mateix, jo també us perdono de tot cor. Que Déu aculli la meua vida com a sacrifici expiatori no només pels meus pecats, sinó també pels pecats dels altres. Estimadíssima esposa i mare, no m'ha estat possible alliberar-vos d'aquest sofriment que ara patiu per la meua culpa. Què dur fou per al nostre estimat Salvador Jesucrist, a causa de la seva passió i mort, haver-li causat tants sofriments a la seva mare, la Verge Maria. I tot això, ho va patir per amor a nosaltres. Li'n dono gràcies al nostre Salvador per haver-me permès patir per Ell i morir per

¹ Cf. Per exemple «La delgada línea roja» (1998) o «El árbol de la vida» (2011).

Ell. I confio, per la seva infinita misericòrdia, que m'hagi perdonat tot i que no m'abandonarà a la darrera hora. Estimadíssima esposa pensa, també, en allò que Jesús ha promès a aquells que guardin els divendres del Sagrat Cor de Jesús. I ara, també, vindrà cap a mi Jesús en la santa Comunió i m'enfortirà en el viatge cap a l'eternitat. A Tegel vaig tenir la gràcia de rebre els sants sagraments quatre vegades. Saluda de tot cor les meves estimades filles; demanaré al bon Déu, si se'm permet arribar aviat al cel, que us guardi un petit lloc allà per a vosaltres. En la darrera setmana he demanat sovint a la Mare de Déu que, si era la seva voluntat, pogués morir aviat per poder celebrar al cel la festa de l'Assumpció de la Verge».

Mons. Manfred Scheuer, bisbe d'Innsbruck i postulador diocesà de la causa de beatificació de Franz Jägerstätter, afirma que Franz havia d'enfrontar-se a interrogants similars a aquests: «He traït la meva dona i he abandonat les meves filles?», «He comès un pecat contra el quart manament de Déu, honoraràs el teu pare i la teva mare?». Aquestes reflexions poden ser, encara avui i per alguns, un obstacle per a reconèixer el testimoni cristià del Franz. El papa Benet XVI donà permís per a beatificar aquest austríac a la Diòcesi de Linz, el 26 d'octubre de 2007. Fou una eucaristia on van ser-hi presents la seva esposa i les seves tres filles. Allà, la designació del matrimoni cristià com a «església domèstica» del Vaticà II va ressonar com un clam profètic per al nostre temps ple de convulsions i canvis.